

ER DET MULIG Å SKAPE EN HELT NY GRUNNHOLDNING TIL KRISTEN SANG OG MUSIKK?

Dag Risdal - Hyrdekallet i kristen sang og musikk

«Derfor sier Herren så: Hvis du vender om, så vil jeg la deg komme tilbake og stå for mitt åsyn, og hvis du skiller det edle ut fra det uedle, skal du være som min munn, de skal igjen vende om til deg, men du skal ikke vende om til dem» (Jer. 15,19).

På profeten Jeremias' tid var det mye sammenblanding mellom Guds ord og mennesketanker, mellom det edle og det uedle. Jeremias var selv kommet i den situasjon at folket og miljøet hadde virket på ham. Han var påvirket av omgivelsene og av det som de fleste syntes og tenkte. Det holdt på å gå så galt for Jeremias at Herren selv måtte gripe inn.

Så kom dette veldige budskap: «Hvis du vender om, så vil jeg la deg komme tilbake og stå for mitt åsyn, og hvis du skiller det edle ut fra det uedle, skal du være som min munn,---»

Det edle er Guds ord - Guds åpenbaring. Det uedle er hva miljøet tenker og mener som vi lever midt oppe i. Det uedle er menneskers tanker om Gud, om kristendom, om Guds rike, om misjon, osv. Det uedle er det som ikke kommer fra Gud, men som gir seg ut for å komme fra Gud. Det ligner på det som kommer fra Gud, men det kommer likevel ikke fra Gud.

Det var slik i Israel på Jeremias' tid. Det var noe som het falske profeter. Deres tale var «liflig» for folket. Likevel var det en forførende og falsk tale: «De læger mitt folks skade på lettferdig vis, idet de sier: Fred! Fred! Og det er dog ingen fred» (Jer. 6,14).

Herren sier om de falske profeter: «--- Jeg har ikke sendt dem og ikke gitt dem befaling, og noe gagn gjør de ikke dette folk, sier Herren» (Jer. 23,32).

Den som skal forkynne Guds ord, må skille det edle ut fra det uedle. Vi må skille det som Gud sier i sitt ord fra det som menneskene sier. Løftet til profeten Jeremias lød: Hvis du skiller det edle ut fra det uedle, skal du være som min munn. Og det koster noe. Det er ikke lett. Men Herren lover: De skal igjen vende om til deg. Du skal få se resultatet. Men du skal ikke vende om til dem.

Det viser seg at den som tror på Jesus og som skiller det edle ut fra det uedle (skiller det som kommer fra Gud ut fra det som kommer fra miljøet) - han har Gud bruk for. Han blir et Herrens vitne - han blir som Guds munn. Den som er tro mot Herren i hans ord, han blir et Herrens redskap til frelse for folk og land (Se Jer. 15,20-21).

Jeremias måtte tilbake til Ordet, til utgangspunktet! «Så sa Herren: Stå på veiene og se til, og spør etter de gamle stier, spør hvor veien går til det gode, og vandre på den! Så skal dere finne hvile for deres sjeler. Men de sa: Vi vil ikke vandre på den» (Jer. 6,16).

Av de mange bøker som har «analysert» vår generasjon (tid) i lys av Guds ord, er det neppe noen som har gjort et så sterkt inntrykk på meg som Francis A. Schaeffers bok «Death in the City». Direkte oversatt betyr det «Død i byen» (kulturen). (På norsk har denne boken fått tittelen «Jeg skammer meg ikke ved evangeliet», Credo forlag.)

Kort sagt er bokens emne: Vestens forfall i ånd og kultur. I første del av boken tar forfatteren for seg generasjonen på Jeremias' tid. Hele tiden trekkes linjer fra Jeremias' tid frem til vår egen. Men vi merker at forfatterens «tårer» er med i analysen.

La meg sitere fra side 13 i den norske utgaven: «Og ikke bare det, hele kulturen har gått over fra å være kristen til å være avkristnet. Vi kan ikke ta for lett på dette. Det er forferdelig for en mann som meg selv å se seg tilbake og oppdage hvordan kultur og fedreland går i oppløsning i ens egen levetid».

En av bokens grunntanker kommer til uttrykk på side 39: «Vår generasjon må bli fortalt at mennesket ikke kan forakte Gud, at en kultur som har hatt et slikt lys som vår, og som med overlegg

har snudd seg bort, står under Guds dom. Gud er nådens Gud, men den andre siden av nådens mynt er dom».

Når det gjelder forkynnersituasjonen i dag, skriver Schaeffer (s.52): «Mennesket har ikke forandret seg i det hele tatt. Å forkynne Guds Ord i dag har den samme pris at man ikke blir akseptert av kulturen, det koster å ta opp Kristi kors.--- Å tro at en skulle bringe det kristne budskapet uten å bli overveldet av denne verdens massive, avkristnede kultur, er det samme som ikke å forstå alvoret i den kampsituasjon vi har i vår tid, og som var den samme da Jeremias levde».

Om de falske profeter skriver forfatteren litt ironisk (s. 48-49):

«Profetene kommer bare med slike billige løsninger, sier Gud, de bringer bare ubetydelig lindring til mitt folks lidelser. De sa: Det er bedre enn du tror. Ikke vær fortvilet, ikke bli engstelig, ta det med ro, tidene er ikke så ille, bekymre deg ikke for mye, fred, fred».

For så å gå over til vårt aktuelle spørsmål: Er det mulig å skape en helt ny grunnholdning til kristen sang og musikk?

Det hadde vært oppmuntrende å svare et klart og positivt ja til dette spørsmål. Men en nøktern og realistisk vurdering av hele åndssituasjonen i Norge gjør at en blir forsiktig med å uttale seg.

La oss se alvoret i øynene. Det har tatt mange generasjoner å bygge opp en rik åndelig arv og kristen tradisjon her i Norge. Nå er det hele i ferd med å bli smuldret opp på noen få år! Dette forekommer meg å være en uhyggelig kjensgjerning.

For det å sette seg litt inn i den aktuelle sang- og musikk situasjon, det er nesten som å arbeide med «avkristningens historie» her i Vesten. Den nåværende musikk situasjon avdekker et indre frafall innen Vestens kristenhet.

Det som jeg har forsøkt å vise i denne bok, det er sammenhengen mellom teologi og musikk, mellom forkynnelse av Guds ord og den åndelige grunnholdning. Den moderne rytmiske musikk i dens forskjellige varianter er ikke noe annet enn et resultat av Bibel-autoritets oppløsning og en tiltagende sekularisering. Vi har til en viss grad maktet å tilpasse vår samvittighet etter den nye verdsliggjøring.

Typisk for situasjonen er denne historien, som jeg nylig leste:

«En eldre kristen og jeg drev ungdomsarbeid sammen. Han var omvendt for noen år siden, fra et liv i sus og dus, med fyll og dans. På en ungdomskveld kom det en og underholdt med gitar-sang. Satte seg på bordkanten, henslengt og dinglet litt med i rytmen. Teksten var god kristen. Min venn ble borte. Etter en stund gikk jeg ut for å se etter ham. Han satt på et annet rom og kjempet og gråt: «Jeg klarer ikke, jeg klarer ikke å sitte å høre på den musikken, all den ondskap jeg en gang levde i velter seg inn over meg». - I dag har han kommet over dette,---» (uthevet her).

Det var særlig denne siste setningen som stanset meg. Jeg er fullt klar over at denne setning kan tolkes i positiv betydning, og slik blir det gjort av de fleste. Men for meg var det noe vemodsfyllt å lese denne setning.

Er ikke dette noe av nøden i vår verdsliggjorte kristenhet i dag, at vi - etter som tiden går - makter å «frigjøre» oss fra samvittighetens problemer og tilpasse oss tidens utvikling. Hvorfor? Fordi «røsten» er blitt borte! --«Vårt arbeid er egentlig en røst, men vi er mest opptatt med stilaset» (Kristoffer Fjelde) .

Vi trenger hele tiden Guds ords korrektiv og perspektiv! Uten Ordet (åpenbaringen) emder det hele i blinde og mørke, slik det står i [Ordsp. 29,18](#): «*Utem åpenbaring blir folket tøileløst, men lykkelig er den som holder loven*». Med andre ord: Alt står og faller med vårt forhold til Guds ord.

La oss ikke glemme at pietismen først og fremst var en bibelvekkelse. Alle pietismens fedre skulle ha kunnet istemme de kjente ord av C.O. Rosenius: «Forsømmelsen av Guds ord er den egentlige grunnen til all åndelig elendighet i verden, til all svakhet i kirken og hos dens enkelte lemmer. Og den flittige og rette bruken av Guds ord er årsaken til alt åndelig godt i verden».

Hvis dette er riktig, skyldes utglidningen i sang og musikk -likesom i de andre yringsformer av kulturen - at vi som generasjon er kommet bort fra Guds ord. Her vil jeg igjen sitere fra den tidligere nevnte bok av Francis A. Schaeffer (s. 50): «Den virkelige grunnen til vår fortvilede situasjon er at vi har vendt oss bort fra den levende Gud og hans åpenbarte sannhet».

Av den grunn ser jeg ikke noen større mulighet i retning av forandring, dessverre. Kanskje kan vi få bremse litt av på de verste utslag i sang og musikk ved å komme med noen klare retningslinjer innen vårt kristne arbeid, eller ved regler og statutter på våre internatskoler, leirsteder, bedehus, osv., om hva som kan brukes eller ikke brukes av musikkformer og instrumenter.

For selvom jeg har forsøkt å peke på en byggende og kvalitetsbevisst linje i sang og musikk i denne boken - og alt hva det måtte innebære - er jeg likevel redd for at vi ikke får noen som helst forandring eller ny grunnholdning til kristen sang og musikk før det skjer en gjennomgripende vekkelse på Ordets grunn. Det er nødvendig med en klar forkynnelse av lov og evangelium, synd og nåde, dom og frifinneise - ja, Jesu Kristi fullbragte verk til samvittighetens frigjøring.

Vekkelse er det eneste som kan redde oss! Og med det mener jeg en vekkelse på et helt annet plan enn den karismatiske vekkelse. Det må være en samvittighetsvekkelse på Ordets grunn, intet mindre!

«*LAND! LAND! LAND! HØR HERRENS ORD!*» ([Jer. 22,29](#)).

(Afsnit X fra "Hyrdetallet i kristen sang og musikk" af Dag Risdal - Nico Forlag 1982 - Shafan 17-04-12)